

Vastullisuusperiaatteet ja -tavoitteet

Sisällys

1.	Johdanto	2
2.	Vastuullisuusperiaatteet ja ilmastokäsitykset	3
3.	Tavoitteet	4
4.	Vastuullisen sijoittamisen lähestymistavat	5
5.	Seuranta ja raportointi	7

1. Johdanto

VER on valtiollinen sijoittaja ja vastuullisuus on osa VERin sijoitustoimintaa. Valtiollisena instituutiona VERillä on vastuu sijoittajana, joten vastuullisuuden ja kestävyysvaatimusten tulee olla osa VERin sijoitustoiminnan päätöksentekoa. On selvää, että VERin ei tule edistää kestäväntöntä tai vastuullisuutta välttelevää taloudellista toimintaa.

VER on ottanut huomioon vastuullisuusnäkökulmaa jo 2000-luvun alusta lähtien, jolta aikakaudelta ensimmäiset vastuullisuusperiaatteet ovat peräisin. Viimeisimmät päivitykset ovat syksyiltä 2021, jotka korvataan tällä Vastuullisuusperiaatteet ja -tavoitteet -asiakirjalla. Vastuullisuusperiaatteiden lisäksi VERin Omistajaohjauksen periaatteet ohjaavat vastuullista sijoitustoimintaa.

VERin asema edellyttää vastuullisuuden ja kestävyysvaatimusten ottamista kiinteäksi osaksi sijoitustoimintaa. Sijoituskohteiden ympäristöön, yhteiskuntavastuuseen ja hyvään hallintotapaan liittyvät vaatimukset ovat osa riskien ja mahdollisuuksien tarkastelua. Sijoitustoiminnan vastuullisuudella ja kestävyysvaatimuksella VER tavoittelee sijoitusten parempaa riskituottosuhdetta pienentämällä riskejä sekä hyödyntämällä kestävyysvaatimusten tuomia mahdollisuuksia. Sijoituspäätökset tehdään VERin tuottovaatimuksen ja sijoituskohteiden tuottopotentialin perusteella riskitasot ja vastuullisuusvaatimukset huomioon ottaen. Vastuullisuuden ja kestävyysvaatimusten huomioon ottamisen VERin sijoituspäätöksissä ei tule olla ristiriidassa sijoitustoiminnalle laissa säädettyjen vaatimusten kanssa.

VERin sijoitustoiminnan Vastuullisuusperiaatteiden ja -tavoitteiden tarkoitus on määrittää VERin vastuullisen sijoittamisen tavoitteet ja käytettävissä olevat keinot tavoitteiden saavuttamiseksi. VERin sijoitustoiminnan vastuullisuusperiaatteet kattavat kaikki omaisuusluokat, ja sovellustapa vaihtelee omaisuusluokasta ja sijoitustavasta riippuen. Vastuullisuusperiaatteet ja -tavoitteet edesauttavat ymmärtämään sijoitustoiminnan vastuullisuuteen liittyviä valintoja ja lähestymistapoja lisäten sijoitustoiminnan avoimuutta ja läpinäkyvyyttä.

VERin sijoitustoiminnan pitkän aikavälin linjasta päättää hallitus. Hallitus päättää VERin sijoitustoiminnan vastuullisuutta koskevista periaatteista ja VERin vastuullisuusperiaatteita ja -tavoitteita arvioidaan jatkuvasti ja päivitetään tarpeen vaatiessa.

VER seuraa vastuullisuuteen liittyviä erilaisia teemoja ja kehittää VERin vastuullista sijoitustoimintaa. VERin johto päättää vastuullisuusperiaatteiden täytäntöönpanon linjauksista, joilla ohjeistetaan ja kehitetään salkunhoidon käytännön menettelyjä. VERin vastuullisuusanalyttikko vastaa VERin vastuullisuusperiaatteiden ja vastuullisuusasioiden kehittämisestä yhdessä VERin johdon ja johtoryhmän kanssa. Salkunhoitajat toteuttavat ja seuraavat sijoitussalkkujensa vastuullisuuden toteutumista VERin vastuullisuusperiaatteiden mukaisesti.

VER on käynnistänyt hiilijalanjäljen raportoinnin ja seurannan asteittain viime vuosien aikana. Ensimmäiset hiilijalanjälkeen liittyvät tavoitteet asetettiin vuonna 2019. Vuonna 2020 Valtioneuvosto hyväksyi tiekartan hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamiseksi ja ohjeisti siinä yhteydessä VERiä vastuullisuusteeman osalta. Tiekartan otsikon "Lisäksi hallitus käynnistää heti joukon muita toimia" alla on muun muassa seuraava: *Valtion Eläkerahaston sijoitusten hiilijalanjälki kartoitetaan ja rahasto velvoitetaan esittämään vuoden 2020 loppuun mennessä suunnitelma sijoitusten hiiliriskiä vähentävistä*

toimenpiteistä. VER määrittä sijoitustoiminnan hiilijalanjäljen vuonna 2020 sekä tarkensi vastuullisuustavoitteitaan hiilijalanjäljen pienentämiseksi vuoden 2020 syksyllä.

2. Vastuullisuusperiaatteet ja ilmastokäsitykset

VERin vastuullisuusperiaatteet rakentavat pohjan VERin vastuulliselle sijoittamiselle ja ohjaavat vastuullisuustavoitteiden asettamista. Ne kattavat kaikki omaisuusluokat, mutta niiden soveltamistapa riippuu kunkin omaisuusluokan ominaispiirteistä.

Vastuullinen sijoittaminen rakentuu VERissä seuraavien peruseriaatteiden pohjalle:

1. VER uskoo, että olennaisten ESG¹-tekijöiden huomioon ottamisella on positiivinen vaikutus sijoituskohteiden pitkän aikavälin taloudelliseen kehitykseen. ESG-riskien ja -mahdollisuuksien huomioon ottaminen eli ESG-integraatio on oleellinen osa pitkän tähtäimen sijoittajan prosessia.
2. VER haluaa edistää sijoituskohteiden ja niiden vastuullisuustoimien avoimuutta.
3. VER edellyttää sijoituskohteilta vastuullista toimintaa ja erityisesti ilmastonmuutoksen huomioon ottamista toiminnassaan eikä VERin sijoituskohteiden tule estää kestävää kehitystä.
4. VERin tulee reagoida tilanteessa, jossa sijoituskohteen taloudellisesta toiminnasta aiheutuu merkittäviä negatiivisia ulkoisvaikutuksia. Reagointitapoina ovat muun muassa vaikuttaminen ja/tai omistuksen muutokset.
5. VERin ilmastotoimien tavoitteina on hallita salkkuun ilmastonmuutoksesta aiheutuvia taloudellisia riskejä sekä tukea Pariisin ilmastopöytäkirjan² toteutumista.

Ilmastonmuutos aiheuttaa epävarmuutta tulevaisuuden sijoitusympäristöön. VERin ilmastokäsityksien tarkoituksena on toimia pitkän aikavälin suuntaviivoina, jotka ohjaavat VERin ilmastoriskien hallintaa sekä sijoitusten ohjaamista kohteisiin, jotka edistävät vihreää siirtymää. Samalla ne ohjaavat VERin ilmastotavoitteiden asettamista.

VERin ilmastokäsitykset ovat seuraavat:

1. Ilmastonmuutos on vakava uhka ihmiskunnalle ja sen hillitseminen edellyttää päästöjen merkittävää vähentämistä, mikä vaatii siirtymän kohti vähähiilistä taloutta (ns. vihreä siirtymä).
2. Vihreän siirtymän toteutumiseksi valtioiden, yritysten ja sijoittajien tulee sitoutua Pariisin ilmastopöytäkirjaan.
3. Pariisin ilmastopöytäkirjan mukaisessa sijoittamisessa³ tavoitellaan kahta tavoitetta:
 - a. Sijoitussalkun päästövähennykset ovat yhteensopivat vuoden 2050 nettonollatavoitteen kanssa.
 - b. Sijoitusten lisääminen "ilmastoratkaisuihin", jotka edesauttavat nettonollatavoitteen toteutumista.

¹ ESG tulee sanoista environmental, social ja governance.

² Osana Suomen valtiota VER on sitoutunut Pariisin ilmastopöytäkirjaan, jonka tavoitteena on pitää maapallon keskilämpötilan nousu selvästi alle kahdessa asteessa suhteessa esiteolliseen aikaan ja pyrkiä toimiin, joilla lämpeneminen saataisiin rajattua alle 1,5 asteen.

³ "Making finance flows consistent with a pathway towards low greenhouse gas emissions and climate-resilient development." -Paris Agreement Article 2.1(c)

4. Pariisin sopimuksen kanssa linjassa oleva sijoitusstrategia voi lisätä aktiivisen riskin (tracking error) osuutta sijoitussalkussa ja täten johtaa ylituoton suurempaan heilahteluun perinteisten vertailuindeksien ympärillä. Keskipitkällä aikavälillä VER uskoo sen johtavan parempaan riskikorjattuun tuottoon pienemmän ilmatoriskin vuoksi.

3. Tavoitteet

Rahaston pitkän aikavälin tuotto on riippuvaista kestävästä talouskasvusta ja toimivista rahoitusmarkkinoista. VERin tulee ottaa sijoituskohteita valittaessa kestävä kehitys huomioon sekä välttää sijoittamasta kestävää kehitystä hidastaviin sijoituskohteisiin. Siksi VERin vastuullisen sijoittamisen tavoitteena on tunnistaa pitkän aikavälin ESG-riskkejä, hallita niitä ja tukea kestävää kehitystä pääomia allokoimalla sekä harjoittamalla dialogia sijoituskohteiden kanssa.

1. Pariisin ilmastopimus

Edistääkseen Pariisin ilmastopimuksen tavoitteiden toteutumista ja hallitakseen salkun ilmatoriskejä VER asettaa seuraavat tavoitteet:

- VER tavoittelee koko salkun hiilineutraalisuutta vuonna 2050⁴. Tavoitteen ajankohta valittiin sillä perusteella, että VERin salkku on globaalisti hajautettu ja valtioiden hiilineutraalisuustavoitteet eriyvät maantieteellisesti.
- VERin noteeratun osakesalkun hiili-intensiteetin vähentämistavoite vuodelle 2025 on 30 % vuoden 2019⁵ tasoon nähden ja vuodelle 2030 päästövähennystavoite on 50 %.
- Likvidien yrityslainojen osalta VERin tavoitteena on pitää salkun hiili-intensiteetti alle vertailuindeksin.

VER vähentää salkun hiilijalanjälkeä sijoittamalla indeksivetoisesti. Tällä hetkellä suurimmat markkinaindeksit eivät kuitenkaan ole Pariisin ilmastopimuksen mukaisia, mikä asettaa haasteita globaalisti hajautetun salkun päästövähennystavoitteille. VERin päästövähennystavoitteiden toteutuminen on siis riippuvaista valtioiden ja yhtiöiden päästövähennystoimista. Tämän vuoksi VER seuraa valtioiden ja yhtiöiden asettamia hiilineutraalisuuden tavoiteaikatauluja sekä niiden toteutumista. VER pyrkii hyödyntämään Science-Based Targets iniciatiivin (SBTi) hyväksymiä päästövähennystavoitteita hiilineutraalisuutta tavoittelevien yritysten tunnistamisessa ja painottamisessa salkussa. Tällä pyritään siihen, että pörssiyrityksistä yhä suurempi osa sitoutuu Pariisin ilmastopimukseen. VER seuraa vaihtoehtoisten kestävää kehitystä huomioivien indeksien kehitystä sekä niihin liittyviä saatavilla olevilla sijoitustuotteita. Mikäli riittävät ehdot täyttyvät, VER voi ottaa laajemmin käyttöön ESG- ja ilmastoindeksejä.

2. UN Global Compact

⁴ Tällä hetkellä salkun hiilijalanjälkeä pystytään mittaamaan noteeratuissa osakkeissa sekä likvideissä yrityslainoissa. Odotuksemme mukaan tämä tulee laajenemaan valtionlainoihin sekä noteeraamattomiin sijoituskohteisiin tulevana vuosina.

⁵ 31.12.2019 tiedossa olleet päästöt.

UN Global Compact on YK:n yritys vastuualoite, jonka tarkoituksena on edistää ja kehittää yritysten ja yhteisöjen ekologista, sosiaalista ja taloudellista kestävyttä. Aloitteen kymmenen periaatetta (Liite 2) perustuvat seuraaviin yleismaailmallisiin periaatteisiin:

1. YK:n Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus
2. ILO:n Työelämän perusperiaatteita ja -oikeuksia koskeva julistus
3. YK:n Rion ympäristöä ja kehitystä koskeva julistus
4. YK:n Korruption vastainen yleissopimus

VER seuraa Global Compact -periaatteiden toteutumista ulkoisen palveluntarjoajan avulla. VERin tavoitteena on, että yksikään sen salkkuyhtiöistä ei riko Global Compact -periaatteita. Mahdollisen normirikkomuksen tapauksessa VERin salkunhoito ja vastuullisuusanalyttikko analysoivat tapauksen ja tekevät siitä selvityksen riskienhallintakomitealle, joka päättää sijoituksen jatkosta. Toistuvat merkittävät normirikkomukset voivat johtaa omistuksen myyntiin.

4. Vastuullisen sijoittamisen lähestymistavat

VER on allekirjoittanut YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet (UN PRI) vuonna 2011. Nämä periaatteet ovat kehittyneet globaalisti vastuullisen sijoittamisen parhaiden käytäntöjen lähtökohdaksi ja ne ohjaavat myös VERin vastuullisen sijoittamisen prosessien kehittämistä. UN PRI-periaatteiden allekirjoittaja pyrkii:

1. Liittämään ESG-tarkastelun osaksi sijoitusprosessia.
2. Toimimaan aktiivisena omistajana ja sisällyttämään ESG-asiat omistajakäytäntöihinsä.
3. Edistämään sijoituskohteidensa ESG-raportointia.
4. Edistämään vastuullisen sijoittamisen periaatteiden käyttöönottoa sijoitustoimialalla.
5. Edistämään vastuullista sijoittamista yhteistyössä muiden sijoittajien kanssa.
6. Raportoimaan toimistaan ja vastuullisen sijoittamisen edistymisestä.

VERin vastuullisuusperiaatteet kattavat sekä sisäisesti että ulkoisesti hallinnoidun varallisuuden kaikkien omaisuusluokkien osalta. Uusien rahastosijoitusten osalta VER tarkastelee rahaston ESG-prosesseja, -henkilöstöä ja -mittaristoa. VERin salkunhoitajat ja vastuullisuusanalyttikko arvioivat ulkoisten rahastomanagerien kestävä sijoitustoimintaa ESG-kyselylomakkeen sekä rahastoyhtiön kanssa käytävän dialogin avulla. VER tiedostaa, että ulkoiset managerit lähestyvät eri tavoin ESG-integraatiota ja niiden ilmastotavoitteet vaihtelevat. VER odottaa, että lähivuosien aikana yhä useampi rahasto asettaa kunnianhimoisia ilmastotavoitteita ja tarkastelee ESG-riskejä ja -mahdollisuuksia osana päivittäistä sijoitustoimintaa.

VER toteuttaa vastuullista sijoittamista mm. seuraavien lähestymistapojen kautta:

1. ESG-integraatio

Finsifin mukaan ESG-integraatiolla tarkoitetaan ESG-tietojen systemaattista hyödyntämistä sijoitusanalyysien ja -päätösten tekemisessä. ESG-integraatiossa usein keskitytään taloudellisesti olennaisiin ESG-tekijöihin, jotka vaihtelevat toimialoittain. Esimerkiksi teollisuudessa

kasvihuonekaasupäästöt ja työturvallisuus ovat olennaisia ESG-tekijöitä, kun taas terveydenhuollossa asiakasturvallisuus ja tietoturva-asiat voivat vaikuttaa alalla toimivan yrityksen arvoon.

Suorissa osake- ja korkosijoituksissa salkunhoitajat ottavat ESG-tekijät huomioon osana sijoitusanalyysiä sekä sijoitusten jatkuvaa seuranta. VERin rahastosijoituksissa ESG-integraation taso voi vaihdella, koska passiivissa rahastosijoituksissa VER ei voi vaikuttaa rahastojen tavoitteisiin. Osa VERin passiivisista rahastosijoituksista hyödyntää ulkoisen palveluntarjoajan tuottamia ESG-indeksejä, joissa kestävyysriskien hallinta vaikuttaa indeksin sisältöön ja painoihin. Aktiivisissa rahastosijoituksissa VER voi valita rahaston, joka vastaa VERin vastuullisuustavoitteita. Epälikvideissä rahastosijoituksissa VERin salkunhoito varmistaa riittävän ESG-integraation tason ennen sijoituspäätöstä.

2. Aktiivinen omistajuus

Aktiivisella omistajuudella tarkoitetaan sijoittajan prosesseja, joissa sijoittaja hyödyntää omistajaoikeuksiaan kestävämmän yritystoiminnan edistämiseksi sekä varmistaakseen sijoitustuottoja. Aktiivinen omistaja voi myös pyrkiä vaikuttamaan alan markkinastandardeihin ja -käytäntöihin, kuten kestävyysraportointiin. (Finsif.) VERin salkunhoitajat käyvät säännöllisesti keskustelua kestävyysteemoista sekä salkkuyhtiöiden että ulkoisten rahastomanagerien kanssa. VERin Omistajaohjauksen periaatteissa on kuvattu odotukset salkkuyhtiöiden ja ulkoisten varainhoitajien kestävästä toiminnasta.

3. Temaattinen sijoittaminen

Temaattiset sijoitukset ovat teemakohtaisia, kestävään kehitykseen liittyviä sijoituksia (Finsif). Niillä pyritään samaan aikaan markkinatuottoon sekä rahoittamaan kestävä kehitystä ja vihreää siirtymää. Likvideissä korkosijoituksissa VER sijoittaa green bondeihin ja epälikvideissä infrastruktuurisijoituksissa uusiutuvaan energiaan.

4. Poissulkeminen

Finsifin mukaan poissulkemisen tavoitteena on välttää sijoituksia tuotteisiin, maihin, toimialoihin tai yrityksiin, joiden toimintatapoja pidetään kestävämmän. VERin poissulkukriteerit pohjautuvat eettiseen poissulkemiseen, jossa sijoituskohte suljetaan pois sijoitusuniversumista sen tuotteen tai käyttäytymisen takia.

Tuotepohjaisessa poissulkemisessä sijoituskohte suljetaan pois, jos sen tuote on lähtökohtaisesti haitallinen ihmiselle tai ympäristölle. Toisena kriteerinä VER pitää sitä, että tuotteen poistamisesta maailmasta ei aiheutuisi negatiivisia vaikutuksia. Näillä kriteereillä VER on poistanut seuraavien liiketoimintojen yhtiöt käyttäen 10 %:n liikevaihtorajaa:

- Tupakan valmistus
- Kiistanalaisten aseiden valmistus
- Kivihillen kaivostoiminta
- Kivihillen energiakäyttö

Käyttäytymiseen pohjautuvassa poissulkemisessa VER sulkee pois yhtiöt, jotka rikkovat kansainvälisiä normeja. Seuranta tapahtuu ulkoisen palveluntarjoajan tuottamalla normiseulontaraportilla. Sijoituskohteen salkussa pitäminen edellyttää, että sijoituskohde pystyy vastaamaan VERin asettamiin odotuksiin, jotka on kuvattu VERin omistajaohjauksen periaatteissa. VER ei myöskään tee uusia sijoituksia yhtiöihin, jotka ovat kansainvälisten sanktioiden piirissä.

Yhteiskunnan julkisia palveluita rahoitetaan verotuloilla. Aggressiivisen verosuunnittelun myötä julkisen sektorin kyky kerätä verotuloja heikkenee. Verovastuullisuuden arviointi on olennaista erityisesti epälikvidien sijoitusten osalta. VER seuraa kansainvälisten organisaatioiden (esimerkiksi EU ja OECD) arviointeja. VER ei tee sijoituksia maihin, jotka ovat EU:n mustalla listalla. VER ei myöskään tee sijoituksia rahastoihin, jotka toimivat näissä maissa.

5. Seuranta ja raportointi

VER edistää oman toimintansa läpinäkyvyyttä. VER raportoi vastuullisen sijoittamisen toiminnasta ja tuloksista sisäisesti ja ulkoisesti ja käy jatkuvaa dialogia salkkuyhtiöidensä johdon ja rahastomanagereidensa kanssa. VER käyttää ulkopuolista palveluntarjoajaa salkun mahdollisten normirikkomuksien ja kiistanalaisten aseiden seulontaa varten. VER seuraa tiedossaan olevia rikkomuksia ja epäilyjä ja ottaa nämä huomioon tehdessään sijoituspäätöksiä. VER raportoi hallitukselle periaatteiden ja tavoitteiden toteutumisesta. VERin PRI-raportin tulokset esitellään hallitukselle vuosittain.

VER raportoi ulkoisesti vuosittain salkun hiilijalanjäljen eli salkun hiili-intensiteetin ja salkun absoluuttiset päästöt koskien noteerattua osakesalkkua sekä yrityslainasalkkua. VER julkaisi ensimmäisen ilmastoraportin keväällä 2022. VER raportoi päivitettyjen vuonna 2022 asetettujen vastuullisuusperiaatteidensa ja -tavoitteidensa mukaisesti niiden toteutumisesta vuosittain ja tarvittaessa päivittää vastuullisuusperiaatteita ja -tavoitteita.

Liite 1: Sanasto

Ulkoisvaikutus	Ulkoisvaikutus on taloustieteen termi, jolla viitataan toiminnan seurauksiin, jotka aiheutuvat osapuoliin, joita toimija ei ole ottanut huomioon.
TCFD (Task Force on Climate-Related Financial Disclosures)	TCFD on kansainvälinen raportointisuositus, joka keskittyy ilmastonmuutoksen uhkiin ja mahdollisuuksiin.
SBTi (Science Based Targets initiative)	Science Based Targets initiative (SBTi) on CDP:n, YK:n Global Compactin, WWF:n ja WRI:n yhteistyöaloite, joka ajaa kunnianhimoisia ilmastotoimia päästöjen vähentämiseksi yksityisellä sektorilla linjassa Pariisin ilmastopimuksen kanssa.
Finsif	Finsif on Suomen vastuullisen sijoittamisen yhdistys, jonka tavoitteena on edistää vastuullista sijoittamista Suomessa.
Hiili-intensiteetti (TCFD)	Salkun hiili-intensiteetti on salkkupainoilla painotettu hiili-intensiteetti (tonnia CO ₂ e / liikevaihto mUSD).

Liite 2: Global Compact periaatteet⁶:

1. Yritysten tulee tukea ja kunnioittaa yleismaailmallisia ihmisoikeuksia omassa vaikutuspiirissään.
2. Yritysten tulee huolehtia, että ne eivät ole osallisina ihmisoikeuksien loukkauksiin.
3. Yritysten tulee vaalia yhdistymisvapautta sekä kollektiivisen neuvotteluoikeuden tehokasta tunnustamista.
4. Yritysten tulee tukea kaikenlaisen pakkotyön poistamista.
5. Yritysten tulee tukea lapsityövoiman käytön tehokasta poistamista.
6. Yritysten tulee tukea työmarkkinoilla ja ammatinharjoittamisen yhteydessä tapahtuvan syrjinnän poistamista.
7. Yritysten tulee tukea varovaisuusperiaatetta ympäristöasioissa.
8. Yritysten tulee tehdä aloitteita, jotka edistävät vastuullisuutta ympäristöasioissa.
9. Yritysten tulee kannustaa ympäristöystävällisten teknologioiden kehittämistä ja levittämistä.
10. Yritysten tulee toimia kaikkia korruption muotoja vastaan, mukaan lukien kiristys ja lahjonta.

⁶ <https://www.globalcompact.fi/kymmenen-periaatetta>